วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5): กันยายน-ตุลาคม 2566
Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5): September-October 2023. ISSN: **2774-0374**
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province

คมกริช บุญเขียว
Khomkrit Bunkhiao
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Thep Satri Rajabhath University, Thailand
E-mail: zoroman2_19@hotmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0000-1886-6150

Received 30/07/2023 Revised 04/08/2023 Accepted 10/08/2023

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน นอกจากจะเป็นการส่งเสริมรายได้ให้แก่คนในชุมชนแล้ว ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนให้คงอยู่กับชุมชน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ประธานกลุ่มทอผ้า กลุ่มเยาวชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนรวม 26 คน รวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ชุมชน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน และวิเคราะห์การใช้อัตลักษณ์วัฒนธรรมของไทยวน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน นำเสนอแบบการบรรยายพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ไทยวนชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ที่ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษ และได้นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้การนำเสนอด้านการท่องเที่ยวได้แก่ 1) การนำเสนออัตลักษณ์เชิงกายภาพประกอบด้วย ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน วัดและสิ่งปลูกสร้างในชุมชนและ 2) การนำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมประกอบด้วย ภาษา การแสดง การแต่งกาย และอาหาร

คำสำคัญ: อัตลักษณ์วัฒนธรรม; ไทยวน; การท่องเที่ยวชุมชน

Abstract

Cultural tourism is considered a popular form of tourism nowadays. This type of tourism not only helps increase incomes for people in the community but it is also a vital tool to preserve their cultural identities. This research study aims to study the promotion of local tourism using the unique identity of the Thai Yuan's culture in the Ton Tan Community, Sao Hai District, Saraburi Province. This qualitative research employed document analysis, in-depth interviews, participatory and non-participatory observation, and a focus-group interview. The twenty-six key informants were a community leader, a village sage, a president of weaving

Citation:
คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

groups, local youths, tourism entrepreneurs, and local people. The study collected information on the community's history and cultural identity and also analyzed how to apply the Thai Yuan identity to promote local community tourism. The data were presented in the form of a narrative. The results showed that the Thai Yuan-Ton Tan Community, Sao Hai District, Saraburi Province inherited the unique identity from their ancestors, and presented the community's cultural identity to promote local tourism using local identity presentation strategies. They included: 1) the presentation of the physical identities, which were a vintage floating market-Baan Ton Tan, a Thai Yuan Folk Culture Hall, and old temples and buildings in the community; and 2) the presentation of the unique local cultural identities, which were Thai Yuan language, performances, dress codes, and foods.
Keywords: Cultural Identity; Thai Yuan; Local Community Tourism

บทนำ

ปัจจุบัน การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism: CBT) นับเป็น การท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมรูปแบบหนึ่ง เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึง ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ถูกกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทในการเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นการท่องเที่ยวที่นอกจากจะได้รับความสุขจากการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นการเรียนรู้สังคมวัฒนธรรมของกลุ่มคนอื่นที่นักท่องเที่ยวไม่เคยได้รับรู้ ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนเกิดขึ้นในหลากหลายพื้นที่ในประเทศไทย ส่งผลให้แต่ละชุมชนจึงมีการนำอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเองเพื่อนำเสนอสำหรับเป็นจุดขายในการท่องเที่ยว จากการศึกษาของทรงคุณ จันทจร และคณะ (2552) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ท้องถิ่น ในรูปแบบวัฒนธรรมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ชุมชนมีการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นอันหลากหลาย มาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว จะทำให้กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น ในสังคมเกิดการตื่นตัว ลุกขึ้นมาฟื้นฟูประดิษฐ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ ของตนเองขึ้นมาใหม่ ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชนนั้น อินทิรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ (2558) กล่าวว่า อัตลักษณ์ชุมชนซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ก่อตัวขึ้นมา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น ได้ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจ ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิต นำไปสู่การพัฒนาด้านอาชีพ รายได้ และสถานที่ในชุมชนให้มีความโดดเด่น อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สามารถบ่งบอกความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และเกิดการจดจำ อันจะส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนนั้นเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

ไทยวนชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นกลุ่มชาวไทยวนที่อพยพจากเมืองเชียงแสนมาและมีการตั้งถิ่นฐานเป็นเวลาหลายร้อยปี ปัจจุบันชาวไทยวนชุมชนต้นตาลยังมีการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง โดยการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนทำให้รักษาความเป็นไทยวนได้อย่างโดดเด่น นอกจากนี้แล้วไทยวนชุมชนต้นตาล ยังมีการนำเสนออัตลักษณทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้มาเยือนจากภายนอกได้รับรู้ ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

ชุมชนจนเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวชุมชนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสระบุรี ซึ่งจะเห็นได้ว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชนไทยวน ถือเป็นเสน่ห์ที่สามารถดึงดูดใจผู้นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ที่นอกจากจะได้สัมผัสวิถีชีวิตที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะแล้ว ยังสามารถร่วมเรียนรู้คุณค่าของวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นชุมชนที่สามารถใช้จุดเด่นด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจนประสบความสำเร็จในจังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ชุมชนต้นตาลอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดวรรณกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนโดย เสรี พงศ์พิศ (2551) ได้ให้ความหมายของชุมชนว่า หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ดังที่เรียกกันว่าหมู่บ้าน(ในชนบท) ชุมชนแออัด(ในเมือง) หรือหมายถึงกลุ่มคนที่อยู่ในที่เดียวกันหรือห่างไกลกัน แต่สัมพันธ์กันด้วยความสนใจ ผลประโยชน์หรือความเชื่อ เผ่าพันธุ์ อาชีพ ปัญหาเดียวกัน คล้ายกันร่วมกัน เช่น ชุมชนชาวคริสต์ ชุมชนชาวจีน ชุมชนชาวประมง ชุมชนชาวเกย์ การรวมกลุ่มเป็นสมาคมต่างๆ ของคนอาชีพเดียวกันหรือมีความสนใจร่วมกันชุมชนต่างๆ มีความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบไม่เป็นทางการหรือตามธรรมชาติ

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2542) ได้สรุปสาระสำคัญของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนว่าตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นบ้าน 4 ประการ คือ

1) ชุมชนมีวัฒนธรรมของตนเองอยู่แล้ว วัฒนธรรมนี้ให้คุณค่าแก่ความเป็นคนและแก่ชุมชนที่มีความผสมกลมกลืน และวัฒนธรรมชุมชนเป็นพลังที่สำคัญที่สุด ในการผลักดันการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะใช้เป็นประโยชน์ได้ต่อเมื่อมีการปลูกให้สมาชิกแห่งชุมชน มีจิตสำนึกรับรู้ในวัฒนธรรมของตน

2) การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมสองกระแส คือ วัฒนธรรมชุมชนและวัฒนธรรมทุนนิยม โดยวัฒนธรรมชุมชนมีความเป็นอิสระ ผูกพัน อยู่กับความเป็นชุมชน หรือหมู่บ้านที่เป็นรูปแบบสังคมที่มีความคงทนยืนนาน การพัฒนาจึงควรเน้นวัฒนธรรมชุมชนเป็นหลัก เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้เหมือนในอดีต

3) เป็นลักษณะคุณค่าทางจริยธรรมของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นอิสระ และยังดำรงอยู่ในปัจจุบันในสถาบันหมู่บ้าน การพัฒนาเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนอันดีงาม และการพึ่งตนเองที่เคยมีมาแต่อดีตแต่กำลังสูญเสียไป

4) เน้นการต่อต้านกระแสการพัฒนาของรัฐ และส่งเสริมชุมชนให้เข็มแข็งบนพื้นฐานศาสนาธรรม

แนวทางการใช้วัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวโดย วรพงศ์ ผูกภู่ และคณะ (2564) กล่าวว่าองค์ประกอบของการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมี 5 องค์ประกอบดังนี้

1) ด้านการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการในการสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่า ความรัก ความหวงแหน และภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่มีต่อมรดกภูมิ

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

ปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการ การศึกษา รวบรวมข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น งานประเพณี พิธีกรรม สถาปัตยกรรม

2) ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน หมายถึง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีการออกแบบ การวางแผน การกำหนดมาตรการ และข้อตกลง ต่าง ๆ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบทางลบที่จะส่งผลเสียต่อวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

3) การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีระดับของการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย เช่น ร่วมวางแผน ร่วมบริหารจัดการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบ

4) การจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การนำเสนอเรื่องราวของ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ผ่านการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและกระบวนการ เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และเห็นคุณค่า จากการมีส่วนร่วมในสถานการณ์จริง การปฏิบัติจริง และการถ่ายทอดโดยคนในท้องถิ่น

5) การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า หมายถึง กระบวนการของการท่องเที่ยว มีส่วนสำคัญให้เกิดกระบวนการในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า ให้กับ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยวนและการใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชนไทยวนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังต่อไปนี้

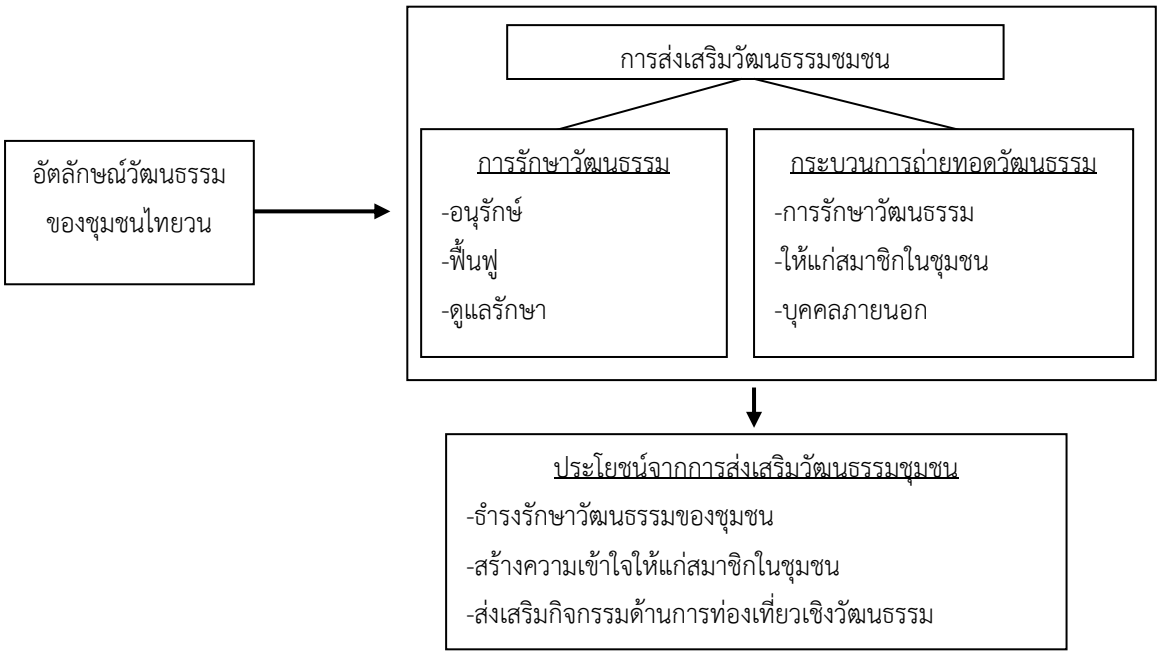

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง: การวิจัยในครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ตัวแทนเยาวชนไทยวน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ตัวแทนองค์กรภาครัฐและตัวแทนภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน รวม 26 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง(purposive sampling) โดยการกำหนดคุณสมบัติผู้ 1) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมไทยวน และ 3) สมัครใจในการทำงานร่วมกับผู้วิจัย

เครื่องมือวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าด้วยคำถามปลายเปิด (open-end questions) เพื่อใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 3 คน ตัวแทนเยาวชน ไทยวน จำนวน 5 คน ประชาชนในชุมชน จำนวน 8 คน ซึ่งจะเน้นข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และข้อมูลกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยสามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

2) แบบสนทนากลุ่มย่อย (small group discussion) ผู้วิจัยจัดให้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 2 คน และผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัย ได้เลือกใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นการสร้างประเด็นคำถาม เพื่อทำการสนทนาโดยผู้วิจัยเป็นผู้ป้อนคำถามให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นและทัศนคติ รวมถึงเสนอแนวทางในการใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่สามารถมาหนุนเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บข้อมูลจากการลงศึกษาภาคสนาม โดยใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การศึกษาบรรยากาศของกิจกรรมตลาดน้ำ ความสัมพันธ์ของคนและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน การจดบันทึกภาคสนาม และการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อวิเคราะห์การใช้อัตลักษณ์วัฒนธรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

2) การสืบค้นจากเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ประกอบด้วย เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ ทราบถึงสภาพบริบทเบื้องต้นของชุมชนทำการศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล: ข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนามผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดประชุมกลุ่มย่อย การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการจดบันทึกภาคสนาม โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ในลักษณะการพรรณนาความ (description) เพื่อให้ทราบบริบททั่วไปของชุมชนไทยวนต้นตาลทั้งในด้านประวัติความเป็นมา ประชากร พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

และวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยปรากฏว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี มีการนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม จำแนกได้เป็น 2 รูปแบบดังนี้

1. การนำเสนออัตลักษณ์เชิงกายภาพประกอบด้วย

1.1 ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล เป็นตลาดนัดตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำป่าสักในพื้นที่ของวัดต้นตาล ซึ่งเป็นตลาดนัดขายสินค้าของชุมชนมีทุกวันอาทิตย์เวลาประมาณ 8:00 น - 14:00 น ตลาดแห่งนี้เป็นตลาดที่คนในชุมชนได้นำสินค้าพื้นเมืองและสินค้าทั่วไป ประกอบด้วยสินค้าที่เป็นสินค้าทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน เช่น เสื้อไทยวน ผ้าซิ่นไทยวน อาหารพื้นเมืองไทยวน และพืชผักพื้นบ้าน ตลาดแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ 200 ตารางเมตร โดยผู้ประกอบการจะตั้งร้านค้าเป็นเพิงไม้ไผ่ หลังคามุงจากแบบโบราณ พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชน จะมีการแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองและมีการสื่อสารทักทายผู้มาเยือนด้วยภาษาไทยกลางและภาษาไทยวน ทั้งนี้ตลาดแห่งนี้จึงเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาจับจ่ายซื้อของและได้สัมผัสบรรยากาศแบบชุมชนไทยวนโบราณ นอกจากนี้ยังมีการแสดงทางวัฒนธรรมของไทยวนเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล แห่งนี้เป็นสถานที่แสดงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชนชาวไทยวนที่ชัดเจนมากที่สุดในชุมชน (ภาพ 1-2)

ภาพที่ 1-2 ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล สถานที่จำหน่ายสินค้าและกิจกรรมไทยวน

1.2 หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน เป็นแหล่งรวมเรื่องราวการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวไทยวนในพื้นที่อำเภอเสาไห้ โดยจะมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้โบราณของชาวไทยวนในอดีตรวมทั้งเป็นสถานที่ซึ่งมีการแสดงลักษณะของบ้านโบราณแบบเชียงแสนและเป็นพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะหอวัฒนธรรมพื้นบ้านจะติดอยู่กับถนนหลักซึ่งเป็นทางเข้าสู่ชุมชน จึงเป็นสถานที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมไทยวนโดยสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ทุกวัน (ภาพ 3)

1.3 ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมือง เป็นสถานที่ซึ่งแสดงการทอผ้าและจำหน่ายผ้าทอพื้นเมืองในชุมชนต้นตาล โดยสถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งทอผ้าแบบโบราณมีผู้อาวุโสในชุมชน เป็นผู้ทอผ้าพื้นเมือง โดยจะมี

Citation:
คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

การแสดงการทอผ้าแบบใช้กี่กระตุก มีการออกแบบลายผ้าในรูปแบบต่างๆรวมทั้งมีการประยุกต์ผ้าพื้นเมืองเพื่อเป็นของใช้อื่นๆหลากหลายรูปแบบ ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองจะเปิดทำการทุกวัน นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเข้ามารับชมและศึกษาการเรียนรู้ได้ (ภาพ 4)

1.4 วัดและสิ่งปลูกสร้างในชุมชน ซึ่งวัดและสิ่งปลูกสร้างในชุมชนจะแสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในเชิงสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมากับการก่อตั้งชุมชนไทยวน ถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงซ่อมแซมให้มีความแข็งแรงหรือตอบสนองการใช้งานของคนในชุมชนยุคใหม่ แต่ก็ยังคง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความเป็นมาให้เห็น นอกจากนี้สิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ยังใช้สำหรับเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ อาทิเช่น วัดต้นตาล ที่มีวิหารและมีศาลาไม้ทรงสูงที่แตกต่างจากวัดภาคกลางโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการสร้างจากแนวคิดของคนไทยวนสมัยโบราณที่ต้องการให้วัดโปร่งและมีพื้นที่ใช้สอยใต้ถุน หรือแม้กระทั่งบ้านเรือนของชาวไทยวนยุคแรกบางหลัง ที่มีการออกแบบในรูปแบบโบราณ โดยจะมีปล่องขนาดเล็กบริเวณใต้จั่ว เพื่อเป็นช่องลมในการระบายอากาศและระบายความร้อนจากข้างในตัวอาคารบ้านเรือน

ภาพที่ 3-4 หอวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมือง แหล่งเรียนรู้สำคัญในชุมชน

2. การนำเสนออัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 ภาษา ชุมชนไทยวนมีภาษายวนหรือภาษาโยนก เป็นภาษาพูดที่ส่งผ่านจากบรรพบุรุษที่อพยพมาจากเชียงแสน ทำให้ภาษาพูดของชาวชุมชนไทยวนจึงใช้ภาษายวนในการสื่อสารในชุมชน และเป็นเอกลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารด้านการท่องเที่ยวให้กับคนนอกชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ชาวไทยวนที่เป็นผู้จำหน่ายสินค้าจะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเป็นภาษายวนเป็นส่วนสำคัญที่นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ส่วนภาษาเขียนจะนำเสนอในพื้นที่ถนนสายวัฒนธรรมที่เป็นป้ายชื่อต่างๆในชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นได้ทั่วไป รวมทั้งการใช้ในการจดบันทึกเรื่องราวทางศาสนา ตำราหมอดู ตำราสมุนไพร พระธรรมเทศนา ในสมุดใบลาน ของวัดต้นตาล ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจจะสามารถขออนุญาตผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาได้

2.2 การแสดง ศิลปะการแสดงที่บ่งบอกถึงศิลปะของชาวไทยวน คือ การฟ้อนรำของผู้หญิง ที่มีเครื่องแต่งกายและลีลาอ่อนช้อย โดยเฉพาะการแสดงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ซึ่งเป็นชุดการแสดงที่นำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมตลาดน้ำ แสดงให้เห็นความสวยงามของการแต่งกาย ลีลาฟ้อนรำและแฝงความเชื่อประเพณีของชาวไทยวนร่วมเข้ามาในการแสดง ส่วนผู้ชายก็จะแสดงลีลาการตีกลองสะบัดชัยที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่แสดงถึงความแข็งแรงประกอบกับลีลาท่าทางสำหรับการต่อสู้ป้องกันตัว ซึ่งเป็นการนำเสนอคุณค่าของวัฒนธรรมชาวไทยวน ในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน (ภาพ 5-6)

Citation:
คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

2.3 การแต่งกาย ชาวไทยวนชุมชนต้นตาล ยังคงสืบทอดการทอผ้า และมีการประกอบอาชีพทอผ้าเพื่อการขาย และการอนุรักษ์ให้คงอยู่ ผ้าทอที่นิยม ได้แก่ ย่าม หมอน ผ้าห่ม ผ้าซิ่น ผ้าขาวม้า ผ้าปรกหัวนาค ผ้าห่อคัมภีร์ ตุง โดยมีกลุ่มทอผ้าบ้านต้นตาล เป็นศูนย์กลางการผลิตและการออกแบบลวดลายอย่างเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งนี้ผ้าทอมือจากศูนย์ทอผ้าชุมชนต้นตาล โดยได้รับคัดสรรในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในปี พ.ศ.2557 ในระดับประเทศ ได้ระดับ 3 ดาว และเป็นสินค้าด้านวัฒนธรรมที่จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ทั้งวันที่มีตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาลและวันอื่นๆ ก็สามารถหาซื้อผ้าทอไทยวนได้จากร้านค้าชุมชนได้ สินค้าจากผ้าทอนอกจากจะเป็นผ้าซิ่นสำหรับผู้หญิงแล้ว ชุมชนยังมีการสร้างผลิตภัณฑ์จากผ้าเป็นสินค้าอื่นให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาเพื่อใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น ย่ามใส่ของ เสื้อโปโล กระเป๋าถือขนาดเล็ก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายมากขึ้น

2.4 อาหาร ชาวไทยวนชุมชนต้นตาล ได้รับการถ่ายทอดการประกอบอาหารมาจากบรรพบุรุษเป็นอาหารที่มีลักษณะเหมือกับอาหารภาคเหนือ เช่น มีข้าวเหนียว แกงโฮ๊ะ ลาบ ผัดหมี่ ไส้อั่ว แคบหมู น้ำพริกหนุ่ม และในส่วนของอาหารที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาลงานบุญของชุมชน เช่น งานบุญถวายสลากภัต งานกวนข้าวทิพย์ ขนมที่ชาวไทยวนนิยมทำ ได้แก่ ขนมกง ขนมนางเล็ด (ข้าวแตน) ข้าวหลาม เป็นต้น ซึ่งอาหารพื้นบ้านเหล่านี้จะเป็นสินค้าที่เด่นชัดในกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ซึ่งชาวไทยวนจะทำอาหารพื้นบ้านมาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นของฝากด้านวัฒนธรรม อาหารไทยวนที่มีจำหน่ายในตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ได้แก่ ไข่ป่าม แคบหมู ไส้อั่ว ขนมกง ลาบหมู ตำขนุน และผัดหมี่ไทยวน เป็นต้น โดยเฉพาะผัดหมี่ไทยวนเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่ขึ้นชื่อในชุมชนเป็นสินค้าที่มีตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจเพื่อจัดจำหน่ายทั้งในและนอกชุมชน

ภาพที่ 5-6 การฟ้อนรำและการต่อสู้ การแสดงทางวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยว

อภิปรายผล

การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เกิดจากการพัฒนา และการสร้างพื้นที่แสดงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้แก่ หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้จากวิถีชีวิตของชาวไทยวน เพื่อการแสดงวิถีชีวิตรวมทั้งการนำเสนอสถาปัตยกรรมบ้านแบบไทยวน สำหรับการเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาของชาวไทยวนและการสร้างตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาลเพื่อเป็นสถานที่ขายสินค้าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มไทยวนซึ่งเป็นพื้นที่แสดงวัฒนธรรมของชุมชน และมีการนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบของเชิง

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

กายภาพที่เป็นสถานที่ สินค้าวัฒนธรรม รวมทั้งที่เป็นวัฒนธรรมด้านภาษา การแสดง การแต่งกายและอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเจริญเนตร แสงดวงแข (2564) ที่พบว่า การสื่อสารที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเกาะหมาก เกิดจากการที่ชุมชนได้ใช้ทุนเดิมทางวัฒนธรรมในการสื่อสารทั้งการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน การนำเสนออัตลักษณ์ด้านอาหารและอัตลักษณ์ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกระบวนการนำเสนออัตลักษณ์การท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนการถ่ายทอดผ่านสื่อออนไลน์ YouTube เพื่อให้เกิดภาพจำการท่องเที่ยว รวมทั้งการศึกษาของประยูร ลิ้มสุข (2565) ที่ศึกษารำวงย้อนยุคอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ชุมชนได้มีการถ่ายทอดอัตลักษณ์วัฒนธรรมผ่านกิจกรรมโครงการถนนคนเดินไทยหล่ม เป็นการถ่ายทอดไปสู่นักท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้แบบไม่เจาะจง แต่เป็นการถ่ายทอดผ่านการสัมผัสต่อเหตุการณ์จริง เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับเมธาวี จำเนียร (2562) พบว่า การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งมีการเผยแพร่เรื่องราวความเคลื่อนไหวของชุมชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ เพื่อเป็นการสื่อสารไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของอารียา บุญทวีและคณะ (2561) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ชุมชนมีการสร้างสถานที่เพื่อนำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมชุมชน สำหรับเป็นพื้นที่ในการแสดงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ อุทยานพระพิฆเนศ สวนปาล์ม ฟาร์มนกเกาะรัด คุ้มวิมานดิน ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่สำหรับการนำเสนอวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน และการศึกษาของวรรณรักษ์ ศรีรัตน์ และคณะ (2564) ที่ศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า อัตลักษณ์ชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ ประกอบด้วยอัตลักษณ์ 5 ด้าน ได้แก่ วิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมอาหาร งานฝีมือและผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งอัตลักษณ์ทั้ง 5 ด้านนี้ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกชุมชน และเป็นทรัพยากรที่นำไปใช้ในการส่งเสริม รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านริมคลอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในปัจจุบัน

2. หน่วยงานท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการดำเนินงานของคนในชุมชนเองซึ่งมีแนวโน้มจะลดน้อยลงเนื่องจากผู้นำชุมชนมีอายุที่มากขึ้นและขาดคนรุ่นใหม่ที่จะดำเนินการต่อ

3.หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนเรื่องบประมาณในการพัฒนาสถานที่ต่างๆ ในชุมชนเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่นการขุดลอกลำน้ำป่าสัก การขยายถนน รวมทั้งการสร้างป้ายบอกทางที่ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาในประเด็นปัจจัยด้านต่างๆ และความต้องการของชุมชน ที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278

2. ควรจะศึกษาในประเด็นผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดจากการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทั้งจากหน่วยงานภายในและจากภายนอกชุมชน

3. ควรศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมและการให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

เจริญเนตร แสงดวงแข. (2564). การสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 29*(2), 1-23.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2542). *วัฒนธรรมชุมชนกับศักยภาพชุมชน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิหมู่บ้าน สถาบันพัฒนาชนบท.

ทรงคุณ จันทจร, พิสิฏฐ์ บุญไชยะและไพรัช ถิตย์ผาด. (2552). *คุณค่าอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการนำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้.* มหาสารคาม: สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประยูร ลิ้มสุข. (2565). รำวงย้อนยุคอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์: อัตลักษณ์และบทบาทต่อ ชุมชน. *วารสารพิกุล, 20*(2), 197-223.

เมธาวี จำเนียร. (2562). การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, *6*(1), 235-256.

วรพงศ์ ผูกภู่, ฐิติ ฐิติจำเริญพร,วุฒิพงษ์ ฉั่วตระกูล, อิสรี แพทย์เจริญ, พินทุสร อ่อนเปี่ยม และ จิตรลดา ปิ่นทอง. (2564*). รูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาพื้นที่ต้นแบบชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

วรรณรัตน์ ศรีรัตน์, สุชาดา คุ้มสลุด, น้ำผึ้ง ไขว้พันธุ์, ภัทรพร ทิมแดง, นฤมล โสภารัตนกุลและอังคณา โสภารัตนกุล. (2564). การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารศรีวนาลัยวิจัย, 11*(2), 27 -34.

เสรี พงศ์พิศ. (2541). *แนวคิดแนวปฏิบัติพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.

อารียา บุญทวี จินดา เนื่องจำนงค์ และวชิรพงศ์ มณีนันทิวัฒน์. (2561). แนวทางการพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของ อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, 20*(1), 67-85.

อินทิรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์. (2558). อัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. *Veridian E-Journal, Slipakorn University.* 8 (3), 511-523.

Citation: คมกริช บุญเขียว. (2566). อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 755-764
Bunkhiao, K. (2023). The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community, Ton Tan Sub-District, Sao Hai District, Saraburi Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 755-764; DOI: https://doi.org/10.14456/iarj.2023.278